

Nota van Beantwoording zienswijzen
Ontwerp-omgevingsagenda en ontwerp-toetsingskader hoogbouw

November 2024

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Zienswijzen	4

1 Inleiding

Op 9 juli 2024 heeft het college van B&W de ontwerp-omgevingsagenda en het ontwerp-toetsingskader hoogbouw vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak.

Wat is de omgevingsagenda?

De gemeenteraad stelde op 27 september 2021 de stadsvisie vast. De stadsvisie bevat beleid op hoofdlijnen en is best abstract. De omgevingsagenda is een concrete uitwerking van de stadsvisie. De omgevingsagenda vervangt de stadsvisie niet, maar vult hem juist aan. Samen vormen deze twee documenten de omgevingsvisie, zoals bedoeld onder de Omgevingswet.

De omgevingsagenda gaat over de toekomst van Capelle en bevat de lange termijn plannen voor onze gemeente. Het geeft antwoord op vragen zoals: Waar gaan we aan de slag? Waarom? En wanneer? We zetten dus acties en activiteiten in specifieke gebieden centraal, en bepalen daar een periode voor. Hiermee werken we toe naar het toekomstbeeld van onze stadsvisie, namelijk een dorpser, groener en stadser Capelle.

Wat is het toetsingskader hoogbouw?

In de stadsvisie is gekozen voor hoogbouw in bepaalde gebieden, maar niet precies bepaald wat hiervoor de grenzen zijn. Daarom is er gewerkt aan een toetsingskader hoogbouw. Hierin staat ons beleid over hoge gebouwen. Omdat hoogbouw grote impact heeft op de omgeving, staan in dit toetsingskader de regels voor hoogbouw uitgebreid beschreven. Door goede regels vast te leggen, zorgen we ervoor dat hoogbouw in Capelle ook echt van toegevoegde waarde is voor zijn omgeving en voor de stad.

Dit toetsingskader gaat hand in hand met de omgevingsagenda. De omgevingsagenda is een gids voor de komende jaren die gemeentelijke acties en activiteiten in specifieke gebieden centraal stelt. Door de opgaven te benoemen, de gebieden waar opgaven opstapelen op de kaart te zetten en de kansen in die gebieden te benoemen. Hoogbouw biedt in een aantal van deze opgavegebieden kansen.

Wettelijke grondslag zienswijzen

Overeenkomstig artikel 3.11 van de Algemene wet bestuursrecht heeft de ontwerp-omgevingsagenda en het ontwerp-toetsingskader zes weken ter inzage gelegen van 15 augustus 2024 t/m 25 september 2024. Een ieder is in de gelegenheid gesteld een zienswijze naar voren te brengen.

Naar aanleiding van deze inzagetermijn zijn 13 zienswijzen ingekomen. In deze Nota van Beantwoording zijn deze zienswijzen gebundeld, geanonimiseerd en beantwoord.

2 Zienswijzen

Wij willen een ieder die de moeite heeft genomen om een zienswijze in te dienen daarvoor bedanken.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de binnengekomen zienswijzen. In totaal zijn er 13 schriftelijke ontvankelijke zienswijzen ontvangen. De namen en adressen van de indieners van de zienswijzen zijn anoniem gehouden. De beantwoording van de zienswijzen is in de tabel opgenomen. Daarnaast zien wij wel enkele terugkerende thema's die we hier kort toelichten. Het gaat om de volgende onderwerpen:

1. *Op welke wijze er geparticipeerd is*

- We werken van grof naar fijn, dat wil zeggen van abstract naar concreet. Van stadsvisie, naar omgevingsagenda, naar gebiedsvisie / -paspoort en uiteindelijk richting omgevingsvergunningen voor concrete bouwplannen. Op ieder niveau wordt er geparticipeerd. In de bijlage bij deze nota van beantwoording en het raadsvoorstel is het participatieverslag opgenomen. Hierin is beschreven wie er gesproken is en op welke manier de input uit de diverse gesprekken is meegenomen.

2. *Onduidelijkheid over de ambities, vorm en locaties van de woningbouwopgave*

- In totaal heeft de gemeente de ambitie om komende decennia ongeveer 10.000 woningen toe te voegen. Door nieuwe woningen toe te voegen kan er kwaliteit aan de wijken worden toegevoegd en ontstaat er extra draagvlak voor belangrijke voorzieningen. In onze huidige plannen zijn reeds 7000-7500 woningen op relatief concrete locaties gepland. Waarvan ongeveer 5000-5500 in het Rivium en de rest verspreid over diverse locaties. Vanuit de omgevingsagenda wordt voor de komende decennia een aanvullende 2500-3000 gepland. In welke vorm / aantallen per gebied deze woningen gerealiseerd worden is nog niet bekend. Dit wordt in de diverse gebiedsvisies en -paspoorten nader geconcretiseerd. Middels het toetsingskader hoogbouw worden enkel maximale hoogtes meegegeven vanuit de gemeente, de hoogtes per gebied zijn ook gekoppeld aan de hiervoor benoemde gemeentelijke instrumenten en daarmee is geborgd dat bij de nadere uitwerking de gemeente een nadere afweging kan maken m.b.t. hoogte en hoeveelheid woningen per gebied. Bij de diverse gebiedsvisies en -paspoorten wordt hierover nog geparticipeerd met Capellenaren (houd hiervoor de projectenwebsite van de gemeente in de gaten: CBADS.nl).

3. *In gesprek over gemeentelijke werkwijze*

- Veel zienswijzen gaan meer over de werkwijze/werking van de gemeente of andere beleidsinstrumenten of projecten. Hierdoor leiden niet veel zienswijzen direct tot wijzigingen in de omgevingsagenda of het toetsingskader hoogbouw. Echter, er zitten wel veel belangrijke aandachtspunten in de ontvangen zienswijzen. We willen daarom iedere indiener van een zienswijze de mogelijkheid bieden om te bespreken of/hoe we als gemeente aan de aangedragen aandachtspunten kunnen werken.

De zienswijzen onder punt 1.1 en 13.1 leiden tot een aanpassing van de omgevingsagenda.

Welke zienswijzen gaan waarover?:

Omgevingsagenda: 1, 2, 3, 5, 9, 10, 12, 13

Hoogbouw: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13

Zienswijze per indiener en onderwerp	Reactie van de gemeente
1.1 Toegankelijkheid Indiener merkt op dat het woord toegankelijkheid niet voorkomt in de omgevingsagenda en wijst op het VN-verdrag Handicap en de Capelse Inclusieagenda. Indiener bepleit de relatie tussen het fysieke en sociale domein verder uit te werken en het onderwerp toegankelijkheid te benoemen.	Dat is inderdaad een belangrijk onderwerp en verdient meer aandacht in de omgevingsagenda. <i>Toegankelijkheid wordt bij punt 8 op pagina 42 toegevoegd. Verbetering van toegankelijkheid wordt bij kansen bij opgavegebieden toegevoegd. (p. 65 - p. 88)</i>
1.2 Levensloopbestendig en aanpasbaar bouwen en wonen Indiener vraagt aandacht voor het onderwerp levensloopbestendig en aanpasbaar bouwen en wonen door in de ontwerpfase hierop te toetsen.	Daar is aandacht voor, zowel in de omgevingsagenda als het programma wonen. Bij punt 5 op pagina 40-41 wordt beschreven dat ouderen een prioritaire doelgroep zijn en dat we eisen stellen aan de flexibiliteit van nieuwe woningen. Hier doelen we op levensloopbestendig en aanpasbaar bouwen.
1.3 Bruikbaarheid en veiligheid van de woonomgeving Indiener vraagt aandacht voor de bruikbaarheid en veiligheid van de woonomgeving. Indiener wijst op het verzakken van stoepen, straten en scheve trottoirs. Een suggestie is om een schouwwandeling te maken door een deel van Capelle. Een ander aandachtspunt is goede zichtlijnen bij het oversteken, ook voor mensen waarvan de ooghoogte lager is zoals kinderen en rolstoelgebruikers.	Daar is aandacht voor, met name vanuit het programma buitenruimte en programma mobiliteit. Vanuit de afdeling stadsbeheer worden regelmatig schouwen gedaan. De suggestie zal worden gedeeld met de afdeling stadsbeheer.
1.4 Toegankelijke gebouwen Indiener vraagt aandacht voor toegankelijke gebouwen en voorzieningen. Als voorbeeld wordt genoemd dat in een restaurant in de Verenigde Staten of het Verenigd Koninkrijk standaard een aangepast toilet aanwezig is. Indiener merkt op dat de wetgeving in Nederland minder dwingend is, maar dat de gemeente hierin kan stimuleren en faciliteren.	We onderschrijven het belang hiervan, toegankelijkheid in algemene zin voegen we toe aan het document. Naar buitenlandse voorbeeld worden hierover in de omgevingsagenda geen specifieke regels opgenomen. Dat is te specifiek voor de omgevingsagenda, die gaat over de grotere lange termijn opgaven. Wel kan dit mogelijk in ander thematisch beleid, voor bepaalde ontwikkelingen in gebiedsvisies- en/of paspoort en / of uiteindelijk regels in het omgevingsplan worden opgenomen.
1.5 Toegankelijk openbaar vervoer Indiener geeft aan dat van de drie Capelse metrostations zeker het Metrostation Slotlaan wel een update kan gebruiken als het gaat om rolstoeltoegankelijkheid.	We onderschrijven de constatering over metrostation Slotlaan, deze locatie is ook opgenomen als opgavegebied voor de lange termijn.

1.6 Verdichting en hittestress Indiener vindt het idee om bestaande wijken te verdichten problematisch, terwijl gesproken wordt over hittestress bijvoorbeeld rondom de Koperwiek. Capelle aan den IJssel is met een oppervlakte van 15 km² en bijna 70.000 inwoners nu al een van de dichtstbevolkte gemeenten van Nederland.	Naast het toevoegen van broodnodige woningen kiest de omgevingsagenda er ook voor om te vergroenen. Dit moet hand in hand gaan om op een gezonde manier te verdichten. Hittestress rond bijvoorbeeld de koperwiek komt niet door het aantal woningen, maar wel door grote verharde oppervlakten zoals de vele parkeerplaatsen en grote daken zonder groen. Het klopt dat Capelle aan den IJssel als gemeente dichtbevolkt is. Dit komt met name omdat er binnen de gemeentegrenzen geen buitengebied is met landbouw of natuur, zoals de meeste gemeenten wel hebben. Tegelijk is de dichtheid nergens echt heel hoog en is Capelle een relatief groene gemeente. Op een aantal locaties is ruimte om te vergroenen en te verdichten, bijvoorbeeld rondom de Koperwiek.
1.7 Communicatie met bewoners Indiener bepleit op meer gerichte communicatie richting bewoners met tweerichtingsverkeer. Dit zorgt voor beter gedragen beleid. Het is niet afdoende om plannen op de website capellebouwtaandestad.nl te zetten. Het is lastig om die informatie op de directe omgeving en eigen woonsituatie te betrekken.	Bij iedere fase in de planvorming is sprake van participatie, van de stadsvisie tot en met de bouwvergunning. Bij de uitwerking van de opgavegebieden met gebiedsvisies, gebiedspaspoorten of concrete bouwplannen worden bewoners weer intensief betrokken en dan gaat het ook concreet over de eigen woonomgeving. Voor uw wijk is al gestart met de gebiedsvisie, binnenkort volgen hier nog meerdere participatieve werksessies voor. (houd hiervoor de projectenwebsite van de gemeente in de gaten: CBADS.nl)

2.1 Relatie tussen stadsvisie en omgevingsagenda Indieners vinden dat de omgevingsagenda meer lijkt op een kopie dan een aanvulling op de stadsvisie, zoals de omgevingsagenda stelt op pagina 6. Indieners wijzen daarbij op dat dezelfde partijen zijn gesproken, dat de conclusies weinig anders zijn en dat acties nauwelijks verder zijn uitgewerkt. “Was het niet mogelijk om direct met de stadsvisie aan de slag te gaan?” vragen indieners zich af.	Het klopt dat er enige overlap zit tussen stadsvisie en omgevingsagenda. In lijn met de motie van de raad is de omgevingsagenda concreter en specifiek, dat is zichtbaar in het benoemen van opgavegebieden binnen Capelle. De omgevingsagenda geeft antwoord op de vraag: Waar gaan we wanneer aan de slag en waarom gaan we daar aan de slag. Daarnaast heeft niet alles stilgelegen in de afgelopen periode. Zo is er bijvoorbeeld gestart met de planvorming rondom stationsgebied Schollevaar. Ook is het toetsingskader hoogbouw een concretisering van de stadsvisie waarbij er een duidelijke definitie wordt vastgesteld, gebieden concreter zijn aangeduid en de criteria verder en concreter zijn uitgewerkt.
2.2 Reikwijdte omgevingsagenda Indieners zien dat een aantal voor de toekomst bepalende ingrepen in de Capelse buitenruimte buiten de reikwijdte van de omgevingsagenda vallen, omdat deze al te ver zijn doorontwikkeld om aan te passen zonder inbreng vanuit de samenleving.	Het klopt dat sommige projecten al vergesloofd zijn in de planvorming en dat deze buiten de reikwijdte van de omgevingsagenda vallen. Bijvoorbeeld plannen waar in de gemeenteraad al over besloten is en/of het ontwerp reeds gereed is. De opgavegebieden voor de middentermijn uit de omgevingsagenda gaan over aanvullende gebieden waarvoor de plannen de komende 10 jaar nader worden uitgewerkt.

2.3. Relatie tussen visie omgevingsagenda en korte termijn opgaven Indieners merken op dat er komende jaren ingrijpende gebeurtenissen gepland staan voor Capelle. Als voorbeeld worden genoemd het Rivium, de Algeracorridor, de Blinq, de Florabuurt en Kanaalweg/Capelseweg. Indieners vragen hoe deze gebiedsontwikkelingen passen bij de visie van de drie passages uit de omgevingsagenda 1. Pagina 8: “Groener, stadser en dorpser in de toekomst: vanuit de stadsvisie wordt duidelijk dat we in de toekomst groener, stadser en dorpser willen zijn. Dat gaat over ‘meer’, bijvoorbeeld meer woningen, meer zonnepanelen en meer bomen. Het gaat ook over het verbeteren van wat er al is: duurzamer, socialer en aantrekkelijker, groener, waterrijker, gezonder en veiliger. Als we een kans zien combineren we verschillende opgaven met elkaar.” 2. Pagina 8: “Een heel Capelle: hiervoor werken we aan een ‘heel’ Capelle. Dat doen we door de leefomgeving van Capellenaren samenhangender en completer in te richten (één ge’heel’), zo ontstaan er nieuwe verbindingen, wordt ongelijkheid verminderd en voegen we toe wat ontbreekt. We maken de leefomgeving gezonder en herstellen beschadigde en zwakke delen (‘heel’-en). Zo brengen we wijken in balans. Elke stap zetten we met én voor Capellenaren (‘heel’ Capelle dus). Zodat iedereen hiervan profiteert, en de kwaliteit van leven verbetert.” 3. Pagina 10: “door de schaalgrootte blijft contact met het bestuur laagdrempelig, vergeten we onze dorpse historie en identiteit niet en omarmen we de kwaliteiten van een groeikern. Dat heeft ons cultuurhistorische elementen, ruime groene buurten, sociaal maatschappelijke functies en een sterke economische motor gegeven. We noemen dat ook wel ‘het geluk van Capelle’.” Indieners denken dat dergelijke ontwikkelingen de sociale cohesie afbreekt, waardoor wijken eerder onleefbaar worden dan een “oase van rust”.	Zie ook beantwoording 2.3. Veel van deze voorbeelden zijn opgavegebieden op de korte termijn. De planvorming en besluitvorming hierover heeft vaak eerder plaatsgevonden dan de vaststelling van deze passages uit de omgevingsagenda. Desalniettemin, passen deze ontwikkelingen (in meer of mindere mate) bij de passages uit de omgevingsagenda. Wij delen de conclusie dat dergelijke ontwikkelingen de sociale cohesie afbreekt dan ook niet. De gemeente is er van overtuigd dat ontwikkelingen kunnen en moeten bijdragen aan een grotere leefkwaliteit van Capelle.
---	--

2.4 Betrekken van Capellenaren Indieners verwijzen naar een passage op pagina 37 van de omgevingsagenda: “Om te zien waar opgaven samenkomen kunnen de kaarten gestapeld worden. Dan ontbreekt alleen nog het verhaal, de onderbouwing van ‘waarom dit dan de opgavegebieden zijn’. Een aantal externe bureaus voerden daarom verdiepende studies uit.” Indieners vragen zich af waarom externe bureaus hiervoor nodig zijn, terwijl er bewoners zijn die ook hierover gehoord kunnen worden. Indieners zijn van mening dat Capelle bewonersparticipatie als speerpunt nummer 1 uit het Capelse document Capelle Doet’t niet waarmaakt. Indieners roepen op om altijd eerst aan het belang van de Capellenaar te denken. Is dat onbekend, vraag het ons bewoners dan. Ook kan de oplossing zitten in het omvormen van gebiedsregie: “zodat wat bij de Capellenaar aan informatie wordt opgehaald, ongefilterd bij de raad komt.” En: “Laat het participatiehandvest van Vereniging Eigen Huis met 6-handige acties hiervoor de basis zijn bijvoorbeeld als het aankomt op de inrichting van de Capelse buitenruimte.”	Externe bureaus hebben specialistische kennis die zeer waardevol was gedurende het opstellen van de omgevingsagenda. Daarnaast zijn ook diverse bewoners en partners in de gemeente betrokken bij het opstellen hiervan. Omtrent het gebruik van het participatiehandvest van vereniging eigen huis, hier is reeds via de gemeenteraad over gecommuniceerd. Wij hebben in Capelle de afgelopen jaren stevig hebben ingezet op participatiebeleid. Zo zijn de Visie Burgerparticipatie (2021), de Verordening participatie gemeente Capelle aan den IJssel (2021), de Participatiegids voor initiatiefnemers (2022), het Capels Participatie Handboek voor medewerkers (2023) en aanvullend instrumentarium vanuit de Omgevingswet vastgesteld. Daarmee staat al een heel stevige basis. Conform het raadsbesluit van november 2021 loopt momenteel een evaluatie van het participatiebeleid. De meeste van de punten zijn reeds geïmplementeerd in ons beleid en wij zien geen aanleiding om het participatiehandvest op andere wijze te operationaliseren.
3.1 Oproep tot een ‘bouw-rem’ Indiener geeft aan dat het in Capelle momenteel altijd druk is op de weg en vraagt zich af wat de invloed zal zijn van 5 hoge flats en nog 6000 nieuwe huizen in het centrum. Als voorbeeld wordt onder andere het parkeren, de scholen, de markt en de schaduw genoemd. Het verzoek is om niet hoger te bouwen dan het gemeentehuis en indiener roept op om op de bouw-rem te staan.	De omgevingsagenda spreekt over een totaal van ongeveer 10.000 woningen. Dat is inclusief de bestaande plannen in van ongeveer 7500 woningen (waarvan ongeveer 5.500 op het Rivium). Daar bovenop ziet de omgevingsagenda ruimte voor zo’n 2500 extra woningen, verspreid over verschillende delen van Capelle. Het centrum is slechts 1 van die gebieden. Hoeveel woningen er daadwerkelijk in het centrum bij gepland worden wordt nader uitgewerkt in de gebiedsvisie Centraal Capelle en daarna in gebiedspaspoorten voor verschillende delen van Centraal Capelle. Pas daar wordt het dus concreet en worden de effecten op verkeer, voorzieningen en bijvoorbeeld schaduw concreet onderzocht.

4.1 Verdichten te veel als uitgangspunt Indiener is van mening dat het toetsingskader hoogbouw het verder verdichten van de stad te veel als uitgangspunt neemt en dit niet ter discussie stelt. Indiener vraagt zich af: “kan het reeds dichtbevolkte Capelle deze ontwikkeling dragen?” en “willen we dat?”	Verdichting is geen doel op zich. De Stadsvisie en de uitwerking daarvan in de omgevingsagenda bepalen waar we kansen zien om middels het toevoegen van woningen en andere functies de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Dit is nodig om mensen aan een woning te helpen, maar het is ook een kans om de kwaliteit van de woonomgeving te verhogen. Het toetsingskader hoogbouw is er om te waarborgen dat daar waar we hoogbouw gaan verkennen, dit uiteindelijk ook daadwerkelijk van meerwaarde is voor de stad.
4.2 Gevolgen hoogbouw t.a.v. bezonning, wind en parkeren Indiener merkt op dat de huidige normen t.a.v. bezonning worden losgelaten en dat daar meer beperkte normen voor in de plaats komen. Daarbij wijst indiener op dat de hittestress en grote parkeerdruk zal toenemen en dat hoge torens voor valwinden zorgen. Dit belemmert het buiten lopen bij gure weersomstandigheden.	Capelle aan den IJssel had nog geen norm voor bezonning, er zijn dus geen huidige normen. Het toetsingskader hoogbouw legt dat voor het eerst wel vast voor de hele gemeente. Daarbij is ervoor gekozen om de norm die ook Rotterdam hanteert als uitgangspunt te nemen omdat dit een realistische norm is die ook goed is uit te leggen en te toetsen (zie hoofdstuk 2. van het toetsingskader hoogbouw). Hittestress is een gemeentelijk aandachtspunt. Dit is in het programma duurzaamheid en het beleid op het gebied van klimaatadaptatie (Weerkrachtig Capelle) nader uitgewerkt. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het verminderen van verhard oppervlak (zoals parkeerplaatsen) en het toevoegen van groen. Hoogbouw kan zorgen voor windhinder of zelfs windgevaar. Dit is echter niet het geval als het goed wordt ontworpen en ingepast in zijn omgeving. Juist daarom legt het toetsingskader hoogbouw beleid vast voor windklimaat. Dit is nieuw beleid voor Capelle en moet zorgen dat er ook met hoogbouw een aangenaam windklimaat blijft.

4.3 Kerklaan 450 Indiener vraagt of het toetsingskader ook geldt voor nieuwbouwprojecten die al worden voorbereid, zoals Kerklaan 450. Indiener bepleit om het toetsingskader, als het wordt vastgesteld, dit consequent toe te passen. Dit is ook van belang voor de rechtszekerheid van de burger. Op voorhand hiermee sjoemelen vindt indiener ongewenst en ook onbehoorlijk.	Het toetsingskader hoogbouw geldt niet voor lopende plannen zoals Kerklaan 450 waar al een kader voor is vastgesteld. In het geval van dat project ligt er een uitgangspuntennotitie die is vastgesteld door de gemeenteraad, die overigens wel grotendeels overeenkomt met het toetsingskader hoogbouw. De aanbeveling om het kader consequent toe te passen kunnen we alleen maar ondersteunen. De suggestie dat ermee gesjoemeld zou worden betreuren we.
4.4 Menselijke maat Indiener hoopt dat de menselijke maat in Capelle leidraad blijft bij de toekomstige ontwikkelingen. Het gaat daarbij om sociale veiligheid, herkenbaarheid en leefbaarheid. Mensen moeten zich in hun woonomgeving thuis kunnen voelen en daarbij zich ook door de gemeente serieus voelen genomen.	Het belang van sociale veiligheid, herkenbaarheid en leefbaarheid onderschrijven we. Dit belang is voldoende benoemd in de omgevingsagenda en aanverwante beleidsstukken (zie bijvoorbeeld de keuzes uit hoofdstuk 3 van de omgevingsagenda).
5.1 Noodzaak 10.000 woningen Indiener vraagt zich af of het bouwen van 10.000 woningen wel nodig is. Deze hoeveelheid verergert problemen waarbij indiener wijst op bijvoorbeeld parkeerdruk, file, voorzieningen en buitenruimte. Het aantal 10.000 is volgens indiener te veel vergeleken met de bouwopgave van heel Nederland en is volgens indiener niet volgens afspraak die Leefbaar met het Rijk heeft gemaakt.	De hoeveelheid woningen wordt op regionaal niveau afgestemd, niet direct met het Rijk. De geplande aantallen zijn regionaal afgestemd. Daarnaast kan het juist een bijdrage leveren aan het in stand houden van voorzieningen en een kwaliteitsverbetering van de buitenruimte mogelijk maken. Parkeren en bereikbaarheid zijn voorwaarden bij deze ontwikkelingen en worden bij nadere uitwerking nader onderzocht. Kortom, het gaat niet om de aantallen, maar om de manier waarop we het doen.
5.2 Burgerparticipatie en motiveringsplicht Indiener is van mening dat burgerparticipatie uitermate minimaal is geweest en dat de uitkomsten op een zeer discutabele manier is uitgelegd. Indiener verwijst naar de pagina over participatie bij een omgevingsvisie van het IPLO en stelt dat hiervan geen sprake is geweest voor zowel de omgevingsvisie als het toetsingskader hoogbouw.	De wijze van participeren is vooraf met gemeenteraad afgestemd (raadsconsultatie september 2022), de uiteindelijke wijze van participeren is daarnaast in het participatieverslag toegelicht (zie bijlage). Dit is in lijn met uitgangspunten IPLO en de Capelse participatieverordening.

<i>5.3 Zwakste schouders krijgen hoogste lasten</i> Indiener zegt dat het centrum als enige wijk alleen torens van 75 meter krijgt en dat juist daar veel kwetsbare ouderen en mensen op het bestaansminimum wonen. De zwakste schouders zouden dan rond de Koperwiek de hoogste lasten krijgen. Indiener wijst op windhinder en windval bij gebouwen van 50 meter en hoger en pleit ervoor dat de hoogte rond de Koperwiek en in heel Capelle 40 meter moet blijven.	Voor Capelle Centrum is het gebied rond de Koperwiek aangewezen als hoogbouwlocatie tot 75 meter. Dit betekent niet dat het vol met torens van 75 meter komt te staan, dat is uitdrukkelijk niet de bedoeling. Wat er daadwerkelijk in het gebied passend is, wordt verder vastgelegd in de gebiedsvisie en daarna in (gebieds-)paspoorten. Daarbij worden ook bewoners uitgebreid betrokken. Voor wat betreft windhinder en windgevaar worden in het toetsingskader hoogbouw voor het eerst normen en eisen vastgesteld in Capelle aan de IJssel. Die waren er nog niet. Dit is juist om te voorkomen dat er windgevaar en windhinder ontstaat. Windhinder en windgevaar kunnen overigens ook al optreden bij gebouwen lager dan 40 meter.
<i>5.4 Gelegenheidsargument hoogbouw bij OV</i> Indiener vindt het argument om te bouwen rondom OV-knooppunten rammelen om meerdere redenen: 1. Mensen zullen hun auto houden en blijven gebruiken. Ze moeten naar plekken waar geen OV is en omdat ze meerdere ritten per dag moeten maken i.v.m. de combinatie van o.a. werk, school en sport van de kinderen. 2. Bij de Terp wordt niet zo hoog gebouwd. In de Florabuurt, Rondelen en Blinkert juist weer wel.	Het klopt dat er ook nabij OV-knooppunten autogebruik blijft. In de praktijk blijkt wel dat zowel het autobezit als het autogebruik lager ligt bij woningen dicht bij hoogwaardig openbaar vervoer. Dit geldt ook voor woningen op plekken met veel voorzieningen. Het is ook mogelijk om te veel woningen en andere functies toe te voegen met lagere bebouwing. Daarnaast is niet overal dezelfde ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Daarom is er op basis van gebiedskenmerken niet bij elk metrostation gekozen voor dezelfde bouwhoogte.
<i>5.5 Weinig betaalbare woningen voor Capellenaren</i> Indiener ziet dat er weinig betaalbare woningen voor Capellenaren komen. Indiener zegt dat een derde van de nieuwe woningen sociale woningbouw wordt, dat de helft daarvan naar de Capellenaren gaat en dat de andere helft sociale bouw naar mensen gaat van buiten Capelle. Als een projecteigenaar zijn financiering door de verplichte 30% sociale woningbouw niet rond kan krijgen, hoeft hij geen sociale bouw op te nemen in zijn project. Dan wordt er geld gestort in een Fonds.	De omgevingsagenda heeft geen invloed op het toewijzingsbeleid van sociale huurwoningen. Echter, met de uitgangspunten in de omgevingsagenda en het programma wonen wordt bijgedragen aan extra sociale en betaalbare woningen. Het klopt dat er daarnaast momenteel wordt gewerkt aan een vereveningsfonds zodat kleinere projecten zonder de minimale percentages sociale woningbouw bijdragen aan extra sociale woningbouw elders.

5.6 Draagvlak en vertrouwen Indiener roept op aan de politici: “matig uw snelheid van besluiten nemen, begin de dialoog met uw kiezers! En kom dan maar terug met een plan wat wel overtuigend draagvlak heeft van kiezers die hun vertrouwen in U weer terug hebben gevonden.”	We werken van grof naar fijn, dat wil zeggen van abstract naar concreet. Van stadsvisie, naar omgevingsagenda, naar gebiedsvisie / -paspoort en uiteindelijk richting omgevingsvergunningen voor concrete bouwplannen. Op ieder niveau wordt er geparticipeerd. Er zijn nog diverse besluiten te nemen voordat bouwplannen concreet worden.
6.1 Kerklaan 450 Indieners maken bezwaar tegen de hoogbouw van het ING-gebouw, omdat zij bang zijn om veel zon te missen.	De planvorming rondom het ING-gebouw wordt reeds aan gewerkt, en speelt dus op de korte termijn. Hiervoor worden momenteel aparte stappen in de planprocedure doorlopen. Recent heeft de gemeenteraad de uitgangspunten voor de omgevingsplanwijziging vastgesteld. Het bouwen van een gebouw van 75 meter hoog is onderdeel van die uitgangspunten. Omdat hier aparte besluitvorming op korte termijn over plaatsvindt staat dit los van de besluitvorming over de omgevingsagenda en het toetsingskader hoogbouw.
7.1 Burgerparticipatie Indiener vindt dat de gemeenteraad geen contact heeft gehad met bewoners van Capelle v.w.b. het toetsingskader hoogbouw: “beslist naar eigen goeddunken en houdt op geen enkele wijze rekening met de bewoners die de raad wordt geacht te vertegenwoordigen.” Indiener vindt een hoogte van 40 meter kenmerkend voor Capelle.	In het participatieverslag is opgenomen op welke wijze Capellenaren en diverse partners bij het proces betrokken zijn geweest. Daarnaast ligt het toetsingskader hoogbouw nu ook ter inzage. Bij de besluitvorming neemt de gemeenteraad de binnengekomen zienswijzen mee. Daarnaast werken we van grof naar fijn. Dat wil zeggen dat we bij de uitwerking van gebiedsvisies en gebiedspaspoorten pas concreter maken waar eventueel hoogbouw kan komen, en daarbij worden de bewoners van Capelle weer uitgebreid betrokken.

8.1 Zorgen over 10.000 huizen in torens Indiener is bezorgd over 10.000 huizen in torens van 75 meter hoog en ziet graag andere oplossingen hiervoor, zoals een knarrenhof. Indiener benoemt daarbij het belang van een gezonde woon- en leefomgeving, het dorps karakter van Capelle en het wonen op een stukje gezonde grond.	Het is goed om te melden dat er geen 10.000 huizen in hoge torens komen. Hoogbouwtorens zijn slechts 1 vorm van het toevoegen van woningen. De woningen zullen op diverse manieren worden vormgegeven, afhankelijk van het gebied. Het toetsingskader hoogbouw bepaalt waar hoogbouw een optie is om nader te onderzoeken. Pas in een gebiedsvisie en gebiedspaspoort wordt duidelijk hoe hoog ergens daadwerkelijk gebouwd kan worden. Van de 10.000 woningen worden er 5500 in Rivium gerealiseerd.. De overige 4500 woningen zullen zeker niet allemaal in hoogbouw gebouwd worden, maar juist ook in lagere bouwtypes. Een knarrenhof is daarbij zeker ook een aantrekkelijke optie op een aantal locaties. We onderschrijven dat gezondheid centraal moet staan bij de ontwikkeling van Capelle.
8.2 Leefbaar met goede toegangswegen Indiener pleit voor een leefbaar Capelle met goede toegangswegen.	We hopen dat de Omgevingsagenda bijdraagt om dit doel te verwezenlijken met goede bereikbaarheid voor voetganger, fiets, openbaar vervoer en auto.
9.1 Uitbreiding wandel- en fietspaden over golfbaanterrein Indieners hebben twijfels over de mogelijkheid tot uitbreiding van de huidige wandel- en fietsroutes die over het terrein van de golfbaan lopen. Indieners noemen daarbij de veiligheid voor zowel golfers als bezoekers. Indieners willen hierover in gesprek met de gemeente.	Het terrein van de golfbaan staat pas op de lange termijn geagendeerd als opgavegebied (na 2035). We gaan t.z.t. in gesprek bij nadere uitwerking.
9.2 Verbetering uitstraling golfbaan Indieners zien graag dat er aandacht komt voor het versterken van de openbare horeca aan de kant van de 's-Gravenweg van de golfbaan. Deze voorziening wordt niet benoemd in de huidige omgevingsagenda. Indieners zien dit als een waardevolle toevoeging aan de bredere visie op de omgeving.	Dit voorstel is te specifiek voor het de omgevingsagenda. Initiatieven hiervoor kunnen worden voorgelegd aan de gemeente en worden dan getoetst aan het bestemmingsplan/omgevingsplan en aan het voor dit gebied geldende beleid zoals de gebiedsvisie Landelijk Capelle en het Beeldkwaliteitsplan 's-Gravenweg.

9.3 Bijdrage golfbaan voor gemeente Indieners zien de golfbaan als een waardevol onderdeel van het groenblauwe netwerk van Capelle aan den IJssel, zowel op sportief, ecologisch als maatschappelijk vlak. Indieners gaan graag met de gemeente in gesprek om de bijdrage van de golfbaan aan een inclusieve, groene en levendige gemeente verder te verkennen.	Het terrein van de golfbaan staat pas op de lange termijn geagendeerd als opgavegebied (na 2035). We gaan t.z.t. in gesprek bij nadere uitwerking.
10.1 Onvoldoende richting aan fysieke veiligheid Indiener verwijst naar hoofdstuk 1 van de omgevingsagenda waarin staat dat de omgevingsagenda een aanvulling en een uitwerking is op de stadsvisie. Gezamenlijk vormen de stadsvisie en omgevingsagenda een afwegingskader bij de beoordeling van initiatieven. Met dit in gedachte vindt indiener dat er onvoldoende richting gegeven wordt aan de fysieke veiligheid, zoals bedoeld in de Omgevingswet artikel 1.3.	Fysieke veiligheid is uiteraard van belang, maar hoeft niet per se in veel detail in de stadsvisie en omgevingsagenda geborgd te worden. Dit wordt bij nadere uitwerking in milieubeleid en gebiedsvisies en -paspoorten nader uitgewerkt. We kiezen ervoor dit niet gedetailleerder in de omgevingsagenda op te nemen. Wel treden we graag in gesprek met de VRR op welke manieren en in welke instrumenten we omgevingsveiligheid kunnen borgen.
10.2 Omgevingsveiligheid is meer dan 'externe veiligheid' Indiener verwijst naar hoofdstuk 2 van de omgevingsagenda. Daar wordt bij de identiteit veiligheid genoemd als zijnde een onderdeel van de milieukwaliteit. Indiener zegt dat omgevingsveiligheid meer is dan het traditionele 'externe veiligheid'. Hierbij werd er alleen gekeken naar transportroutes van gevaarlijke stoffen. Andere onderwerpen t.a.v. veiligheid zoals klimaatveiligheid of ontwikkelingen m.b.t. de energietransitie missen hier (m.u.v. hittestress).	We hebben ook aandacht voor deze andere thema's, maar kiezen ervoor dit niet nader in de omgevingsagenda te detailleren. Wel treden we graag in gesprek op welke manieren en in welke instrumenten we omgevingsveiligheid kunnen borgen.
10.3 Omgevingsveiligheid en mobiliteit Indiener geeft aan dat het goed zou zijn om in de laatste paragraaf van hoofdstuk 2 'reflectie op beleid' het volgende aan te vullen m.b.t. mobiliteit: de bereikbaarheid van hulpdiensten bij incidenten is van groot belang. Hierbij zou het accent moeten liggen op fysieke veiligheid en niet veiligheid in zijn algemeenheid. Bij het ontwerpen van meer autoluwe wijken/wijkdelen, dient er rekening gehouden met de fysieke veiligheid en bereikbaarheid van de hulpdiensten. Daarnaast zal goed nagedacht moeten worden wat de snelheidsverlagingen betekenen voor de opkomsttijden van de hulpdiensten. Er worden nu alleen positieve conclusies getrokken, maar dat geeft niet het complete beeld.	We hebben ook aandacht voor deze andere thema's, maar kiezen ervoor dit niet nader in de omgevingsagenda te detailleren. Wel treden we graag in gesprek op welke manieren en in welke instrumenten we omgevingsveiligheid kunnen borgen.

10.4 Omgevingsveiligheid en duurzaamheid Indiener geeft aan dat het goed zou zijn om in de laatste paragraaf van hoofdstuk 2 'reflectie op beleid' het volgende aan te vullen m.b.t. duurzaamheid: met duurzaamheid gaan fysieke veiligheidsvraagstukken gepaard. De koppeling tussen de duurzaamheidsopgave en fysieke veiligheid mist. Het alsmaar toevoegen van zonnepanelen en het isoleren van panden brengt risico's met zich mee. Het is goed dat extremere weersomstandigheden benoemd worden, maar ook hier mag de verbinding meer gelegd worden met fysieke veiligheid.	We hebben ook aandacht voor deze andere thema's, maar kiezen ervoor dit niet nader in de omgevingsagenda te detailleren. Wel treden we graag in gesprek op welke manieren en in welke instrumenten we omgevingsveiligheid kunnen borgen.
10.5 Omgevingsveiligheid en gezondheid, veiligheid en milieu Indiener verwijst naar het onderwerp gezondheid, veiligheid en milieu in de laatste paragraaf van hoofdstuk 2 en zegt hierover: "Er wordt aangegeven dat er vanuit veiligheid al sterk gebiedsgericht gewerkt wordt, maar op het gebied van milieu weinig gemeentelijk beleid is. Het is daarmee onduidelijk of jullie hier sociale veiligheid bedoelen of fysieke veiligheid. Zeker omdat fysieke veiligheid onder de themakaart 'milieukwaliteit - veiligheid' kort beschreven is." Indiener raadt aan om te benoemen dat bij het verder uitwerken van o.a. het integraal veiligheidsplan ketenpartners betrokken worden.	We hebben ook aandacht voor deze andere thema's, maar kiezen ervoor dit niet nader in de omgevingsagenda te detailleren. Wel treden we graag in gesprek op welke manieren en in welke instrumenten we omgevingsveiligheid kunnen borgen. Daarbij hebben we ook aandacht voor afspraken ihkv het integraal veiligheidsplan.
10.6 Omgevingsveiligheid en functiemenging Indiener verwijst naar hoofdstuk 3 van de omgevingsagenda en geeft het volgende aan v.w.b. het punt functiemenging: het combineren van functies brengt uitdagingen met zich mee voor de hulpdiensten. Bij een incident is het lastiger te achterhalen welke verschillende functies op het terrein aanwezig zijn en welke behoefte en/of inzet daarvoor nodig is. Hier zal van tevoren over nagedacht moeten worden.	We hebben ook aandacht voor deze andere thema's, maar kiezen ervoor dit niet nader in de omgevingsagenda te detailleren. Wel treden we graag in gesprek op welke manieren en in welke instrumenten we omgevingsveiligheid kunnen borgen.
10.7 Omgevingsveiligheid en bereikbaar blijven Indiener verwijst naar hoofdstuk 3 van de omgevingsagenda en zegt dat hierbij hetzelfde geldt zoals gesteld bij zienswijze 10.3 over omgevingsveiligheid en mobiliteit.	We hebben ook aandacht voor deze andere thema's, maar kiezen ervoor dit niet nader in de omgevingsagenda te detailleren. Wel treden we graag in gesprek op welke manieren en in welke instrumenten we omgevingsveiligheid kunnen borgen.

<i>10.8 Omgevingsveiligheid en samenwerken aan groen, gezond en veilig</i> Indiener verwijst naar hoofdstuk 3 van de omgevingsagenda en geeft het volgende aan v.w.b. het punt samenwerken aan thema groen, gezond en veilig: bij dit punt is het niet duidelijk of er gesproken wordt over sociale veiligheid of fysieke veiligheid. Er zijn meerdere thema's aangegeven die een nadrukkelijke verbinding hebben met fysieke veiligheid. Geadviseerd wordt om dit ook zo te beschrijven.	Zie beantwoording bij 10.1-10.7
<i>10.9 Omgevingsveiligheid en verdichten rond OV-knooppunten</i> Indiener verwijst naar hoofdstuk 3 van de omgevingsagenda en geeft het volgende aan v.w.b. de opgave verdichting rond OV-knooppunten: in de opgave wordt gesproken over het verdichten van gebieden nabij OV knooppunten. Met name voor OV-knooppunten gerelateerd aan het basisnet spoor en water, brengt dit een verhoogd risico met zich mee. Geadviseerd wordt om ook rekening te houden met de fysieke veiligheid.	Zie beantwoording bij 10.1-10.7
<i>10.10 Samenwerking i.h.k.v. omgevingsveiligheid</i> Indiener verwijst naar hoofdstuk 6 van de omgevingsagenda en ziet de meerwaarde om fysieke veiligheid meer te benoemen als een relevant thema zodat dit ook onderwerp van gesprek wordt op verschillende tafels, zoals de Intake- en Omgevingstafel. Indiener stelt voor om ketenpartners en hun beleid explicieter te benoemen in de omgevingsagenda.	Zie beantwoording bij 10.1-10.7

11.1 Hoogbouw als PR-stuk Indiener vindt dat er geen ruimte meer voor woningbouw is in Schollevaar. In ieder geval niet in het Stationsgebied, en al helemaal n voor hoogbouw, 70 meter of hoger.	Vanuit de stadsvisie is al voorgenomen dat locaties met hoogwaardig openbaar vervoer en een hoog voorzieningenniveau aantrekkelijk zijn om te verdichten. Bij verdichten is hoogbouw soms 1 van de opties. Het stationsgebied van Schollevaar is bij uitstek zo'n locatie. Het toevoegen van woningen, deels in hoogbouw, draagt bij aan de grote vraag naar (ouderen)woningen in deze wijk, op loopafstand van winkels, openbaar vervoer en gezondheidsvoorzieningen. Ook zorgen de nieuwe woningen ervoor dat het voorzieningenniveau in Schollevaar op niveau kan blijven. Ook zijn er bij ontwikkeling kansen om de buitenruimte in het gebied een kwaliteitsimpuls te geven. De daadwerkelijke ruimte om woningen toe te voegen wordt verder uitgewerkt in een gebiedspaspoort voor de stationsomgeving Schollevaar. Hierbij worden omwonenden intensief betrokken.
11.2 Dorpser, groener en stadser Schollevaar Indiener zou graag een dorpser, groener en stadser Schollevaar zien en wilt geen plannen voor hoogbouw van 70 meter of hoger. Daarbij zegt indiener: "Besef dat één keer verdichten (begin 1980) meer dan genoeg is. Dat leefbaarheid in deze versteende wijk onder hoogdruk staat. Dat alle injecties van middelen en 'bestuurlijke aandacht' voor Schollevaar zuid-oost tot niets hebben geleid. Terwijl het belang ervan groter is dan ooit, wil je niet dat deze buurt verder verzuipt in normgebrek en onveiligheid."	Verdichten is geen doel op zich, en moet bijdragen aan een kwaliteitsimpuls voor Capelle. Verdichten is geen wondermiddel waar een wijk of stad beter van wordt. Als het verkeerd wordt gedaan kan de leefbaarheid zelfs achteruit gaan. Juist daarom leggen de omgevingsagenda en het toetsingskader hoogbouw ambities en kaders vast om te zorgen dat verdichting wel zorgen voor een kwaliteitsimpuls. Verdichten moet daarom samengaan met investeringen in de buitenruimte waarbij groen en gezondheid heel belangrijk zijn. De manier waarop dat precies zal gaan wordt nu in overleg met partners en de buurt nader uitgewerkt.
12.1 Toegankelijke gemeente Indieners streven naar een voor iedereen toegankelijke gemeente en scharen zich volledig achter de aanbevelingen van zienswijze 1.	Zie beantwoording 1.1

13.1 Aantal woningen Indieners vinden om op de schaal van de gemeente Capelle aan den IJssel 10.000 extra woningen te realiseren buiten proportie. Dit legt onverantwoord veel druk op de bestaande voorzieningen zoals openbaar vervoer, parkeerplaatsen, medische zorg, onderwijs, sportvoorzieningen, etc. Ook zal de druk op de nu al schaarse buitenruimtes ernstig toenemen, met alle gevolgen van dien.	De omgevingsagenda spreekt over een totaal van ongeveer 10.000 woningen. Dat is inclusief de bestaande plannen in Rivium en de rest van de stad wat in totaal ongeveer 7500 woningen is. Daar bovenop ziet de omgevingsagenda ruimte voor zo'n 2500 extra woningen, verspreid over verschillende delen van Capelle. In veel wijken is het aantal inwoners sterk afgenomen omdat er minder mensen per woning wonen dan toen ze net gebouwd waren. Dit zorgt ervoor dat voorzieningen zoals openbaar vervoer, winkels, zorg en onderwijs soms onder druk staan doordat er simpelweg minder mensen gebruik van maken. Tegelijkertijd zijn er vaak veel dezelfde type woningen waardoor het lastig is om in dezelfde wijk tijdens verschillende levensfasen de juiste woning te vinden.
13.2 Hoogbouw Indieners vinden dat met de hoogbouwplannen het aanzien van de gemeente verandert en dat er druk op de leefbaarheid wordt gelegd. Indieners zeggen dat bij hoogbouw last is van hevige windhinder en windval. Niet alleen voor oudere Capellenaren, maar ook voor jonge kinderen en kwetsbare burgers levert windhinder/windval grote risico's voor hun gezondheid en welzijn.	Het toetsingskader hoogbouw is juist bedoeld om hoogbouw in Capelle daadwerkelijk van meerwaarde te laten. Het stelt hiervoor tal van toetsingscriteria waar hoogbouw aan dient te voldoen. U stelt terecht dat er bij hoogbouw sprake kan zijn van windhinder of windgevaar. Dit is bij een juiste manier van ontwerpen echter goed te voorkomen. Juist daarom staan er in het toetsingskader hoogbouw eisen om bij hoogbouw windhinder onderzoek te laten uitvoeren. Ook wordt er bij hoogbouw vooraf bepaald wat het windklimaat rond de nieuwe hoogbouw moet zijn. Windgevaar is daarbij nooit acceptabel. Als er uit het onderzoek blijkt dat er sprake gaat zijn van windgevaar moet het plan worden aangepast of kan het niet worden gebouwd.

13.3 Burgerparticipatie

Het is indieners niet duidelijk hoe de Capels burgers bij de voorbereiding van de ontwerp-omgevingsagenda en het toetsingskader hoogbouw betrokken zijn (geweest). Indieners ontvangen graag nadere informatie over de inspraakprocedure en over het gehele besluitvormingstraject, inclusief tijdspad.

De wijze van participeren is beschreven in het participatieverslag. Dit is een bijlage bij de besluitvorming en sturen we ook als bijlage bij de nota van beantwoording mee. De bespreking van de stukken in de raadscommissie stadsontwikkeling en beheer is gepland op 3 december en bespreking in de gemeenteraad is gepland op 16 december.